

BOEKBESPREKINGEN

FRANS ROGGEN EN HET MULTATULITEATER

Frans Roggen. Een leven voor het theater, Gent: Frans Roggenstichting vzw, 1998, 41 p. + cd.

Herman Balthazar, *Het Multatuliteater. Derde kroniek - de jaren 1975-1999*, Gent: Multatuliteater vzw, 1999, 56 p. Uitgave ter gelegenheid van 125 jaar Multatuliteater.

Naar aanleiding van de twintigste verjaardag van het overlijden van Frans Roggen (1911-1978) gaf de Frans Roggenstichting een boekje uit waarin vrienden en medewerkers, o.a. voorzitter Jules Van Houtte, Rodolphe De Buck, Jo De Meyere, Jan D'Haese, Walter Eysselinck, Dries Poppe en Dré Vandaele terugblikken op het leven van deze invloedrijke theaterpersoonlijkheid. Roggen was immers actief als acteur en regisseur bij talrijke, vooral Gentse professionele en semi-professionele gezelschappen (de K.N.S. - cf. Marcella Cottinies overzicht van de rollen die hij er tussen 1940 en 1945 vertolkte -, Toneelstudio '50/Arca en Arena, waarvan hij een tijdlang bij het bestuur betrokken was, het N.T.G. en Vertikaal alsook het Kortrijkse Antigone). Als theaterpedagoog droeg hij bij tot de vorming van talrijke jonge acteurs aan de Gentse Koninklijke Toneelschool en het Koninklijk Muziekconservatorium.

Een boekje vol herinneringen dus, een verkorte en licht aangepaste versie van een gelijknamige publicatie uit 1986, aangevuld met een "Denkbeeldig gesprek met Louis De Meester" door Herman Sabbe en "Frans Roggen en Paul Van Ostayen" door Jan D'Haese. Opmerkelijk en kwalitatief zeer hoogstaand is de bijgevoegde cd (de opnames dateren uit 1962 en 1965), waarin Frans Roggen, inderdaad een begenadigd voordrachtskunstenaar, poëzie brengt van Paul Van Ostayen (*Nachtelijke Optocht, Melopee, Geologie, Bedreigde Stad, De Sirenen*) en Paul De Vree (*Organon*). Dit tegen een achtergrond van elektronische en akoestische composities van Louis De Meester (1904-1987).

***

Van Frans Roggen, die zich eveneens om het amateurtheater bekommerde, naar het Multatuliteater is het maar een kleine stap: tussen 1956 en 1973 nam hij er maar liefst negentwintig regies voor zijn rekening! Nadat Herman Balthazar - de periode tot 1940 werd eerder uitgebreid behandeld door Christ De Bruyker

sr., die van 1944 tot 1974 door Balthazar zelf- kort de eerste eeuw van het bestaan van dit Gentse amateurtheater overloopt, concentreert hij zich op de, soms vrij problematisch verlopen jongste kwarteeuw. Het blijkt immers steeds moeilijker een vaste kern van spelers en medewerkers te vormen, terwijl ook de traditie van de huisregisseurs verdween. De problematiek van de zalen, die uitmondde in een soms hopeloze zoektocht naar repetitie- en opvoeringsruimtes, hield een verdere aanslag op de continuïteit in: tijdens het seizoen 1990-91 stond zelfs geen enkele productie op het programma (cf. het overzicht van het repertoire en de regisseurs- en spelerslijst van José Strubbe).

Een periode echter, die, wat het repertoire betreft, ook hoogtepunten opleverde als *L. Bal* van Ettore Scola (1985), *De liefde voor de tango* (1988) en natuurlijk *Max Havelaar* (1999), in een regie van Cahit Ölmez, waarmee de honderdvijfentwintigste verjaardag werd gevierd. Ontstond, wat aanvankelijk de Multatuli's Kring heette in de jaren 1870 in de kringen van socialistische arbeiders, die naar Duits voorbeeld een politieke arbeiderspartij wilden oprichten, in deze jongste productie werd Multatuli's striemende aanklacht tegen maatschappelijke wantoestanden - een oproep tot directe actie als geen ander - op een passende manier hervertaald naar onze tijd.

Annick POPPE